

۲۰۱۵/۰۶/۱۷

رسول پویان

طالبان و روزهای دشوار هرات

بخش آخر

توضیح

مردم ما وحشت و خشونت طالبان را با گوشت و پوست خود لمس، احساس و درک کرده اند. از خون پاک قربانیان بی دفاع در وجه و جب خاک میهن لاله های خونینی دمیده که پیام این ظلم و ستمگری را به نسل های آینده می رسانند. در باره طالبان زیاد نبشته شده است؛ اما در این نگاره فقط گوشه هایی از طرز حکومت استبدادی طالبان در عمل و به طور عینی در ولایت هرات به رشته نگارش درآمده است؛ بی شک که می تواند ماهیت واقعی این گروه را در عمل هویدا سازد.

اوضاع اقتصادی هرات

پس از کودتای ثور و گسترش جنگ در کشور هیچ گام اساسی و مبارزی در راه رشد و انکشاف اقتصادی و اجتماعی هرات بر داشته نشد. میکانیزم غیر نورمال جنگی در ساحت زندگی اقتصادی و اجتماعی جامعه چیرگی پیدا کرد. به تأسیسات و امکانات زیربنایی، پروژه های انکشافی، شرکت های اقتصادی و مؤسسات دولتی و خصوصی خسارات و صدمات سرسام آوری وارد شد. ولایات، حاکم نشین ها، علاقه داری ها، ده ها و مناطق در بین نیروهای مسلح دولتی، مجاهدین و ملیشه ها تقسیم گشت. به زراعت، مالداري، شبکه آبیاری، صنایع دستی و تجارت ضربات سنگینی زده شد که جبران آن در کوتاه مدت و بدون کمک های بین المللی بسی مشکل و نا ممکن بود.

در دوره مجاهدین کدام اقدام موثر و چشمگیری در زمینه بازسازی زیربنای اقتصادی صورت نگرفت. تنها از طرف مؤسسات خیریه بین المللی و دفاتر خارجی مقیم هرات بعضی پروژه های ابتدایی و زودرس عام المنفعه اجرا شد. مردم در دوره مجاهدین به بازسازی اراضی مزروعی، شبکه آبیاری، باغات و منازل نشین خود پرداختند و چهره خاک آلود و زخمین شهر و ده ها را تا حدودی تغییر دادند. تجارت و ترانسپورت تا اندازه های رونق گرفت و کارهای پر منفعت مارکت سازی بدون در نظر داشت نقشه کلی شهر و معیارهای ساختمان سازی پیشرفته شهری توسعه یافت.

د پانوی شمیره: له ۱ تر ۴

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابلې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼونه: دليکنې دليکنيزې بڼې پاڼوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خیر و لولئ

پس از تصرف هرات توسط طالبان به تاریخ ۱۴ سنبله ۱۳۷۴ در اوضاع عمومی اقتصادی این ولایت کدام تغییر مثبتی به میان نیامد و در عوض تمام ذخایر پول‌های فیزیکی بانک‌ها که مجاهدین به ایران انتقال داده نتوانستند، گداهای اجناس دوره نجیب الله، مواد غذایی سیلو، دیپوهای سلاح و مهمات، تجهیزات نظامی، گداهای آهن باب مستعمل و عواید سرشار گمرکات هرات به دست طالبان افتاد و به مرور زمان توسط طالبان از هرات خارج شد.

همان‌طور که مجاهدین جای نیروهای دولتی و ملیشه‌ها را گرفتند و قدرت نظامی شان به مرور زمان زوال پذیرفت، جای قوماندانهای مسلح را هم طالبان پرکردند و قدرت نظامی آنان به طلبه‌ها انتقال پیدا کرد که آن انتقال قدرت اقتصادی را نیز تاحدودی در پی داشت. طالبان به پشتیبانی تاجران پاکستانی و تاجران دو تذکره‌ای در همکاری با تجار کلان قندهاری و هلمندی شاهرگ‌های اقتصادی و تجارتي هرات را به دست گرفتند و تاجران هراتی در اثر تبعیض و فشار طالبان به مرور زمان از میدان رقابت اقتصادی خارج شدند. در این دوره هرات همچنان یکی از بنادر بسیار مهم افغانستان بود. در بدل صدور مواد مخدر به همکاری شبکه مافیای منطوقی و بین‌المللی که با سران طالبان و تاجران یاد شده ارتباط داشتند اموال وارداتی مانند تاپر موتر، سیگار، وسایل صوتی، تکه‌باب، موترهای دست دوم و غیره وارد می‌گردید و در گمرک هرات محصول می‌شد. از اینجا به صورت غیررسمی به پاکستان و مقدار کمی به ایران می‌رفت. در این معاملات البته تاجران آزاد هم فعالیت می‌کردند؛ لیکن قدرت اصلی به دست سران طالبان، سران مافیای مواد مخدر و تاجران کلان هلمندی و قندهاری قرار داشت.

طالبان که به عنوان برپادارندگان اسلام سنتی و قبایلی در عرصه سیاسی و نظامی ظهور نمودند از حیث اقتصادی جریان سرمایه‌داری خرید و فروش اسعار، تجارت داخلی و بین‌المللی مواد مخدر و ورود و توزیع کالاهای مصرفی وارداتی را رشد و توسعه افزودند و با شناخت اوضاع داخلی افغانستان، مناطق قبایلی پاکستان و کشورهای همسایه این جریان سود آور را در خدمت معبود سرمایه‌داران قدرتمند حامی خود که با شبکه مافیای منطوقی و بین‌المللی پیوند ارگانیک داشتند قرار دادند و با شیوه مخصوصی رهبری کردند. طلبه‌ها هرگز از ارزشهای مفید فرهنگ سرمایه‌داری، دیموکراسی و جامعه مدنی به نفع جامعه و مردم استفاده نکردند. آنها این پروسه اقتصادی و تجارتي مافیایی و جرمی را در چوکات اسلام سنتی با بافت قومی و قبایلی و ابزارهای تعصب، خشونت، شریعت خشک طالبی و اختناق سیاسی اداره کرده و هر نوع اعتراض و ناراضی مردمی را با تفنگ و شلاق پاسخ می‌دادند.

د پانو شمیره: له ۲ تر ۴

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنی د ليکنيزي بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خير و لولۍ

به این ترتیب سران طالبان در رابطه با مافیای اقتصادی در تمام زوایای زندگی واقعی مردم سلطه یافته و قدرت سیاسی، اقتصادی و نظامی خود را در زیر چتر مذهب و جاذبه های قومی و قبايلي حفظ می کردند. آنها با در دست داشتن نبض عقیدتی و مذهبی جامعه و سرچشمه اصلی اقتصادی هر وقت می خواستند بر جامعه و مردم فشار وارد می آوردند و با تغییر دادن مثلاً "نرخ اسعار جیب های دوکانداران و تاجران هراتی را خالی می کردند. بازار اسعار هرات در انحصار چند تن تاجر کلان مثل حاجی روزی خان قندهاری و حاجی صالح محمد پشتون قرار داشت.

در دوره جنگ و دوره طالبان زراعت و مالداري هرات سقوط کرد. مالکان ارضی بسیار ضعیف شدند و انبوه عظیم دهقانان هرات به سختی روزگار می گذشتانند. صنایع و کارگاه های محلی در برابر سیل واردات خارجی از دور خارج شدند. در این روزها بازار سنگتراشان به سبب افزایش مردگان و کشته گان جنگ رونق گرفت. شبکه بانکداری به کلی سقوط کرد و بانک مرکزی به یک شعبه تحصیلی مبدل شد.

اداره زراعت، مالداري، شرکت های سهامی و خصوصی، پروژه های انکشافی و عام المنفعه به کلی فراموش شد. شهر هرات در حقیقت به بازار فروش و پخش کالاهای متنوع و غیر مرغوب خارجی تبدیل گردید.

تعداد زیادی از کارمندان متخصص و مسلکی از کار برکنار شده و به خیل بیکاران و فقیران جامعه پیوستند. در سال ۱۳۷۸ و ۷۹ بیکاری به اوج خود رسید و بحران اقتصادی و فاجعه انسانی جامعه را تهدید می کرد. در اثر تبعیض و فشار انحصاری سران طالبان و تاجران کلان حامی شان بیشترین سرمایه داران هراتی به صفوف طبقه متوسط و پائین سقوط کردند و اهل کسبه و کارمندان به صفوف فقیران جامعه می پیوستند. همچنان فشارهای طبیعت و خشکسالی ها هم به آن علاوه شده و چیزی نمانده بود که نفس مردم در زیر این فشارهای زمینی و آسمانی از بدن های استخوانی و نحیف شان به در آید.

یکی از اقلام عمده عایداتی طلبه ها درآمد محصول گمرکی هرات بود که به قول ماموران بانک مرکزی هرات در ماه سنبله ۱۳۷۸ روزانه به طور متوسط ۳ میلیارد افغانی می شد. ازدهای تشنه کام جنگ و سود جویان طالب تمام منابع پولی را دم می کشیدند و از منابع سرشار هرات هیچگاه در راه امور عام المنفعه و رفاه جامعه استفاده نشد.

طالبان به این هم قناعت نکرده روز به روز مالیات و عوارض را بالای مردم اضافه کردند. از دهقانان عشر می گرفتند و از تاجران و اهل کسبه بدون حساب و کتاب مالیات حصول می کردند. علاوه بر آن تورم پولی و گرانی روز افزون زندگی را به اهالی هرات بسیار دشوار ساخته بود که جدول زیر بیان این واقعیت میباشد

جدول نرخ مواد ضروري براساس قيمت‌هاي بازار آزاد

واحد پول افغاني و وزن كيلوگرام				
كالا - سال	اسد	سنبله	ثور	ثور
	۱۳۷۴	۱۳۷۵	۱۳۷۶	۱۳۷۸
گندم	۶۲۵	۳۱۰۰	۷۵۰۰	۸۰۰۰
برنج صدري	۲۵۰۰	۱۰۰۰۰	۱۲۰۰۰	۱۶۰۰۰
برنج ليلافر	۲۰۰۰	۷۵۰۰	۸۵۰۰	
شكر	۲۷۵۰	۱۲۰۰۰	۱۳۰۰۰	۱۸۵۰۰
روغن	۵۲۰۰	۱۸۵۰۰	۲۴۰۰۰	۴۳۷۵۰
چاه سياه	۱۰۰۰۰	۶۰۰۰۰	۸۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰
ماست	۸۷۵	۶۰۰۰	۵۰۰۰	۶۰۰۰
گوشت گوسفند	۶۰۰۰	۲۸۰۰۰	۵۰۰۰۰	۶۰۰۰۰
تيل خاك في ليتر	۱۲۰۰	۶۰۰۰	۷۰۰۰	
پترول في ليتر	۱۵۰۰	۸۰۰۰	۸۰۰۰	
قيمت في دالر	۹۰۰۰	۲۱۰۰۰	۲۴۵۰۰	۵۲۰۰۰

از جدول فوق بر مي آيد كه انفلاسيون در هرات روند شتابنده داشته و زندگي براي مردم رو به روز دشوار تر شده است. اين فشار بيشتر متوجه مردم فقير جامعه كه در هرات اكثريت دارند بوده است. طالبان به زندگي روزمره، فقر، گرسنگي، مرگ و مير و بحران اقتصادي و اجتماعي كاري نداشتند؛ آنها با حيله و نيرنگ مي خواستند عقايد و فرهنگ غني مردم هرات را به زور تفنگ و شلاق با باور هاي افراطي مذهبي و قبائلي خود برابر سازند.

رسول پويان

۱۳۷۸ هجري شمسی

د پايو شميره: له ۴ تر ۴

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همكاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه كړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليكني د ليكنيزي بني پازوالي د ليكوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليكنه له راليرلو مخكي په خير و لولئ